

Cours de tibétain - analyse - 17e pratique

Les 37 pratiques des bodhisattvas - Analyse

17e pratique : “la patience face aux difficultés”

༡༧) བཟོད་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས།

རང་དང་མཉམ་པའམ་དམན་པའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས། །

ང་རྒྱལ་དབང་གིས་བརྟམ་ཐབས་བྱེད་ན་ཡང་། །

མྱ་མ་བཞིན་དུ་གྲུས་པས་བདག་ཉིད་གྱིས། །

སྐྱི་བོར་ལེན་པ་རྒྱལ་སྐྱས་ལག་ལེན་ཡིན། །

17) Même si, par orgueil, un égal ou un inférieur nous humilie,
Le respecter comme notre maître spirituel
Et le placer au-dessus de notre tête,
C'est agir en bodhisattva¹.

༡༧) [བཟོད་པ+འི་+སྐྱེ་བོ་ཡིས།]

[རང་དང་མཉམ་པ+འམ་] [དམན་པ+འི་+སྐྱེ་བོ་+ཡིས།] །

[ང་རྒྱལ་དབང་+གིས་] [བརྟམ་ཐབས་བྱེད་+ན་ཡང་] །

[མྱ་མ་བཞིན་+དུ་] [གྲུས་པ+ས་] [བདག་ཉིད་+གྱིས།] །

[སྐྱི་བོར་+ལེན་པ་] [རྒྱལ་སྐྱས་ལག་ལེན་ཡིན།] །

---

¹ Traduction Padmakara.

Vocabulaire 16e pratique

👉 Vous retrouverez des informations concernant les particules dans le document qui présente un résumé des explications du Clair Miroir.

ལུར་	responsabilité
འཁྲུང་བ་	porter, prendre
རང་དང་མཉམ་པ་	mon égal
འམ་	ou
དམན་པ་	inférieur
སྐྱེ་བོ་	individu
ཡིས་	particule ergative-instrumentale
ང་རྒྱལ་	orgueil
དབང་གིས་	par le pouvoir de
བརྟམས་ཐབས་བྱེད་	insulter
ན་ཡང་	bien que, même si
བཞིན་དུ་	vraiment, véritablement
གུས་པས་	avec respect
བདག་ཉིད་	moi-même
སྐྱི་བོ་	sommet de la tête, couronne de la tête
ལེན་པ་	prendre

Annexe : commentaire de Chökyi Drakpa

Au niveau de la 12e pratique commence une partie du texte consacrée à རྗེས་ཐོབ་ཏུ་རྒྱུན་རྒྱུ་ལམ་དུ་
འབྱུང་བ་ “intégrer les circonstances adverses dans le chemin lors de la post-méditation”. Ce
point est présenté en quatre points.

Le premier de ces quatre points མི་འདོད་པའི་ཚོས་བཞི་ལམ་དུ་འབྱུང་བ་ est lui-même divisé en quatre
points. Ils correspondent aux pratiques 12, 13, 14 et 15.²

Le deuxième de ces quatre points བཟོད་དཀའ་ལ་ལམ་དུ་འབྱུང་བ་ est lui-même divisé en deux
points. Le premier de ces deux points correspond à la 16e pratique : རྗེས་ལན་ལོག་འཇམ་ལམ་དུ་
འབྱུང་བ་. Et le deuxième point, བ་རོལ་གྱིས་བརྟམས་ཐབས་བྱེད་པ་ལམ་དུ་འགྲེར་ཚུལ་ “prendre les insultes ou les
intégrer à la voie” correspond à la 17e pratique.

གཉིས་བ་ནི།

རང་དང་མཉམ་བཤམ་དམན་བའི་སྐྱེ་བོ་ཡིས། །
ང་རྒྱལ་དབང་གིས་བརྟམས་ཐབས་བྱས་ན་ཡང་། །
སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་གྲུས་པས་བདག་ཉིད་གྱིས། །
སྐྱེ་བོར་ལེན་པ་རྒྱལ་སྲས་ལག་ལེན་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས།

དོན་ནི། རང་དང་རིགས་གཟུགས་འབྱོར་བ་ཡོན་ཏན་མཉམ་བཤམ། [p71] དེ་དག་རང་ལས་དམན་
བའི་སྐྱེ་བོ་འགའ་ཡིས་ང་རྒྱལ་གྱི་དབང་གིས་བདག་ལ་བྱུང་གསོད་དང་བརྟམས་ཐབས་སྣ་ཚོགས་བྱེད་ནའང་
དེ་ལ་ཁོང་མི་ཁྱོ་བར་མ་ཟད། སྐྱར་ཡང་བཀའ་འདོད་ཅན་གྱི་སྐྱེ་བ་བཞིན་དུ་སྐྱོ་གསུམ་གྲུས་པས་བཏུད་དེ་
བདག་ཉིད་གྱིས་སྐྱེ་བོར་ལེན་པར་བྱེད་པ་ནི་རྒྱལ་སྲས་རྣམས་གྱིས་བ་རོལ་གྱིས་བརྟམས་ཐབས་བྱེད་པ་ལམ་
དུ་འགྲེར་ཚུལ་གྱི་ལག་ལེན་ཡིན་ཅོ་ཞེས་བཤོ། །

² Le premier sous-point de la première des *quatre choses indésirables à intégrer à la voie* est : 12e pratique : མི་རྟོན་ལ་བཟོད་པ་
“être patient face aux déconvenues”. 13e pratique : སྐྱུག་བསྐྱེད་དུ་ལེན་གྱི་བཟོད་པ། “la patience qui accepte volontairement les
difficultés”. 14e pratique : མི་སྟོན་པ་ལ་བཟོད་པ། “la patience face aux blâmes”. 15e pratique : སྐྱད་པ་ལ་བཟོད་པ། “la patience face aux
reproches”.